

כ' באב, תשע"ט, 21.8.2019

גיליון מס' 673

פרשת עקב

בין החלום לבין הגשמתו

מאת אהרון סנדון

בלב פרשתנו, כחלק מנאומו הגדול של משה החורז את ספר דברים כולו, אנו מגיעים לתיאור ההתרחשות 'מאחורי הקלעים' של אירועי נתינת הלוחות הראשונים, חטא העגל, שבירת הלוחות, תפילת משה על עם ישראל, התרצות ה' לתפילה, פסילת ונתינת לוחות שניים. בפרק י' מתרחש אירוע מוזר.

בַּעַת הַהוּא אָמַר ה' אֵלֵי פֶסֶל לָךְ שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים כְּרָאשֵׁינִים וְעֹלָה אֵלַי הִהְרָה וְעָשִׂיתָ לָךְ אַרְזֵן עֵץ. וְאָכַתְבָּ עַל הַלַּחַת אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הַרְאשֵׁינִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשָׁמַתָּם בְּאַרְזֵן: וְאָעַשׂ אַרְזֵן עֵצִי שְׁטִים וְאָפְסַל שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרָאשֵׁינִים וְאָעַל הִהְרָה וְשְׁנֵי הַלַּחַת בְּיָדַי (א-ג).

ה' אומר – לפסול לוחות ואז לבנות ארון. משה עושה – בונה ארון ואז פוסל לוחות. מצינו אצל אבותינו 'מאבק' עם הקב"ה באירועים שונים והבולט ביותר הוא המאבק של אברהם על מעט הצדיקים בסדום שיצילו את העיר מהפיכה. אברהם נכנס לויכוח חריף, אך לבסוף מבין שיש פה רצון א-לוהי והוא נח ממאבקו. אצלנו בפרשה משה לא מדבר, לא מגיב לדברי ה' אלא פשוט מבצע בסדר הפוך.

שאלה אחת שזועקת מיד היא מאיפה החוצפה? איך משה פועל בסדר הפוך מדברי ה'? (אולי יש פה ניצנים שיביאו גם להכאת הסלע בהמשך נדודי עמ"י במדבר?). שאלה שניה באה מצידו השני של המטבע - לכאורה, מצד ההיגיון התכנוני נראה פשוט שמקדימים ארון ללוחות. אז מדוע ה' מקדים לוחות לארון?

אנסה להשיב לשאלות אלו דרך מושג עמוק ויסודי מאוד שקצרה היריעה מלהכיל אותו, אך הוא יהיה לעזרנו – 'שבירת הכלים'. בכתבי האר"י הקדוש, מתואר שלפני בריאת העולם התרחש תהליך של שבירת הכלים, בו ניסו להכיל את האורות הרבים שהיו בעולם התווה שקדם לבריאה, אך מעוצמתם האדירה של אותם האורות, נשברו הכלים. שבירת הכלים מתארת את המתח השורר בעולמנו בין האור לכלי, מתח שמלווה כל אדם בדרכי חייו.

משה רבנו, מקבל ציווי לפסול מחדש לוחות, לשוב לתוכן האדיר שנגלה בהר סיני ולהביאו שוב לברית מחודשת עם בני ישראל. אולי אפשר לומר כי משה רבנו (אולי בחוצפה אך בצדק), חושש מאורות גבוהים מידי שישברו שוב לתוך המחול המטורף שצליליו נשמעו עד לא מכבר סביב עגל הזהב. משה איננו מסוגל לפעול כבראשונה, לוחות-אורות ואח"כ ארון-כלים. הוא לוקח את הציווי הא-לוהי ובכוחו המיוחד של ראש כל נביאי ישראל, עושה הפוך, על מנת לתקן.

אם כן, נשוב לשאלתנו השנייה - מה חשב ה' יתברך כאשר ציווה זאת מלכתחילה?

הגמרא במסכת בבא בתרא אומרת את המשפט המפורסם: "לוחות ושברי לוחות מונחים בארון". כלומר, הלוחות שנשברו לא נטחנו דק כמו העגל אלא נשארו לזיכרון עולם. הם שיעידו שהיו אורות גדולים שהכלים לא הצליחו להכיל, שהיה מעמד אדיר ממדים של נתינת תורה, שבסופו עם ישראל לא היה מסוגל להכיל את גודל תוכנו, ושיחד עם זאת, ה' מצווה את משה לחזור ולעשות אותן דבר בדיוק. נראה לי שאפשר לומר, כי מחד יש ציווי מפורש ומאידיך יש שמחה בשמים שמשה פועל אחרת. רצונו של ה' לצוות על תהליך דומה נובע מהאמון הבלתי מתפשר שהוא נותן בעם ישראל, מהאמון שהוא נותן בעולם הזה שיהיה מסוגל להאיר את שמו, בתוכן הכי עמוק, הכי גבוה, עם הכי הרבה אורות. ה' יתברך לא מתייאש משבירת הלוחות הראשונים.

משה רבנו, שעומד כשליחו הנאמן, 'מסדר זאת' בהתאמה לעולם, בכדי שלא ניפול שוב חלילה לשבירה, ונראה שה' מברך על המהלך באופן הזה, משום שזו דרך שתשמור על הברית וקיומה ולא מצינו תוכחה למשה בעניין זה.

האדם הוא תבנית אופק חלומותיו אך גדולים ככל שיהיו, אנו נדרשים למתח המתמיד בין החלומות לאופן הגשמתם. הרש"י הראשון בפרשתנו יעיד מה הדרך לכך: "והיה עקב תשמעון – אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו 'תשמעון', אז – ושמר ה' אלוקיך לך את הברית".

סוד הפרטים הקטנים.

בשתי ההפטרות הראשונות של 'שבע דנחמתא' מופיע פעמיים באותו פסוק ההקשר של הנחמה. "נחמו נחמו עמי" ו"כי נחם ה' ציון נחם כל חורבותיה" – הנחמה הראשונה כבר כאן, הכל מוכן, קיבלנו מחדש את האמון ואהבה משמים, עכשיו נותר לנו להכין כלים. נדמה לי כי דרכנו בקודש וביתר שאת בתנועת הקיבוץ הדתי, מתחילה בחלומות גדולים שחלילה להתעורר ולנתק מגע מהאופק שבהם, אך בד בבד לפעול ביסודיות מתמדת עד הפרט הקטן ביותר שיתקן עולם במלכות שדי.

אהרן סעדון, בן בארות יצחק ומתגורר בהסדר בנימין בקיבוץ. סמנכ"ל בישיבת רמת גן. בימים אלו מסיים עם אנשתי 3 שנות הדרכה עם הנוער המופלא בקיבוץ.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il